

Vyhlásenie Nadácie Pontis ku Dňu ľudských práv

Hodnotenie slovenskej zahraničnej politiky v presadzovaní ľudských práv

Bratislava, 9. december 2008

Jedným z cieľov Nadácie Pontis je presadzovať zahraničnú politiku Slovenska a Európskej únie založenú na hodnotách demokracie, rešpektovaní ľudských práv a solidarite. Pri príležitosti Dňa ľudských práv 10. decembra Nadácia Pontis z tohto pohľadu každoročne hodnotí zahraničnú politiku našej krajiny.

Hlavní aktéri zahraničnej politiky SR počas roka 2008 v praxi prejavili rastúcu ľahostajnosť k dimenzii ľudských práv a slobôd vo svete. Presadzuje sa názor, že jasné, pevné a čitateľné postoje v globálnych otázkach nám môžu ublížiť pri obchodných kontraktach s nedemokratickými režimami, a preto je lepšie agendu ľudských práv v diplomatických vzťahoch ignorovať.

Slovensko sa týmto bojzlivým prístupom odchyľuje od zaužívanej praxe mnohých našich partnerov v Európskej únii a ďalších medzinárodných organizácií vyspelého demokratického sveta a stráca tak kredit, vybudovaný v uplynulých rokoch.

Na druhej strane, slovenská diplomacia urobila viaceré pozitívne kroky, najmä vo formálnej rovine. Agenda ľudských práv bola témou nášho predsedníctva v Rade Európy. Minister Ján Kubiš, podobne ako jeho ďalší kolegovia z EÚ, opakovane vyzýval na prepustenie politických väzňov v Bielorusku. Ministerstvo zahraničných vecí SR (MZV SR) pokračuje v otvorenom dialógu so slovenskými mimovládnyimi organizáciami o hodnotení situácie v citlivých krajinách, kde pôsobia. Okrem iného tak mimovládne organizácie tlmočili nesúhlas s tým, že aj hlasom Slovenska v júni 2008 došlo k zrušeniu diplomatických sankcií na Kube, či k pozastaveniu cestovných obmedzení pre predstaviteľov bieloruského režimu v októbri 2008 bez stanovenia konkrétnych kritérií. Podmienkou týchto ústupkov, ktoré si určila samotná EÚ, malo byť výrazné zlepšenie v oblasti ľudských práv, k čomu však ani v jednej z týchto krajín zatiaľ objektívne nedošlo.

Sme veľmi radi, že Slovensko v roku 2008 získalo medzinárodnú podporu pre svoju kandidatúru do Rady OSN pre ľudské práva. Toto členstvo ponúka možnosť priblížiť slovenskej verejnosti problematiku ľudských práv v medzinárodnom rozmere.

Táto agenda však naráža na **aktivity Úradu vlády SR**, presadzujúce jednorozmerné ekonomické zameranie zahraničnej politiky, v ktorej iné hľadiská a odtiene nemajú miesto. Spomeňme aspoň niektoré:

- Januárová účasť premiéra Fica na oslavách výročia kubánskej revolúcie, ktorú v Bratislave organizovalo kubánske veľvyslanectvo. Predseda vlády sa nezaujímal o stav konkrétnych politických väzňov, symbolicky podporovaných aj jeho stranou SMER. Premiér Fico sa tým odchyľil od vtedajšej politiky EÚ a nebral do úvahy odporúčanie MZV SR nezúčastniť sa na oslavách.

grösslingová 59, 811 09 bratislava, tel.: +421 2 5710 8111, fax: +421 2 5710 8125
e-mail: pontis@nadaciapontis.sk, www.nadaciapontis.sk

- Delegácia vlády SR na čele s premiérom Ficom vo Vietname, na prelome októbra a novembra, rokovala iba o ekonomickej spolupráci. Nie je známe, či otvorila aj otázky, na ktoré upozorňoval Európsky parlament vo výzve Vietnamu na zastavenie systematického porušovania ľudských a občianskych práv.

Slovensko naďalej podporuje kandidatúru Kazachstanu na predsedníctvo OBSE, hoci voľby v krajine nespĺňajú medzinárodné štandardy požadované tou istou organizáciou.

Podobne účasť slovenského prezidenta na otváracom ceremoniáli Olympijských hier v Pekingu prebehla bez toho, aby sa čo i len symbolicky zmienil o vážnom porušovaní ľudských práv v Číne alebo potlačení protestov v Tibete. Národná rada SR v roku 2008 neprijala žiadne spoločné vyhlásenie o stave ľudských práv v zahraničí. Rétorika a oficiálne vyjadrenia najvyšších ústavných činiteľov či lídra jednej z vládnych strán na pozadí zhoršenia slovensko-maďarských vzťahov nevedli k zníženiu napätia, skôr naopak. Aj preto Slovensko čelilo negatívnej publicite na medzinárodnej úrovni a muselo presvedčať svojich partnerov o nemennej hodnotovej orientácii našej krajiny.

Ľudské práva a občianske slobody sú jadrom európskej tradície, ku ktorej sa hlási aj Slovensko. Sme presvedčení, že ich šírením a aktívnejšou podporou potvrdzujeme, že sme moderná krajina s rozhládenými občanmi, ktorým nie je ľahostajné dianie za hranicami vlastného štátu. V budúcom roku 2009 si svet pripomenie 20. výročie pádu komunistických režimov v strednej a východnej Európe. Dúfame, že oficiálna zahraničná politika Slovenska túto významnú udalosť pretaví aj do svojich aktivít tak, aby nešli proti tradícii, ktoré tvoria základy demokracie na Slovensku.

Nadácia Pontis je jednou z najväčších grantových a programových nadácií na Slovensku. Mimovládny neziskový organizáciám pomáha pri ich dlhodobej finančnej udržateľnosti, inštitucionálnom posilnení a organizačnom rozvoji. Poskytuje granty, pôžičky, odbornú pomoc a konzultácie. Zverejňuje výsledky svojich výskumov s cieľom prispieť k zvýšeniu povedomia firiem a verejnosti o poslaní, význame a aktivitách MVO. Systematicky podporuje firemnú filantropiu, komunitné investovanie a spoločenskú zodpovednosť firiem. Chápe ju ako širší záväzok vytvárať a dodržiavať etické štandardy, prispievať k udržateľnému ekonomickému rozvoju spoločnosti a zlepšovaniu životného prostredia, zvyšovať kvalitu života zamestnancov a podporovať rozvoj komunity, v ktorej pôsobia. Firmám pomáha pri realizácii filantropických aktivít a poskytuje poradenstvo pri tvorbe filantropickej stratégie. Je administrátorom združenia Business Leaders Forum, poslaním ktorého je motivovať firmy podnikajúce na Slovensku k spoločenskej zodpovednosti. Realizuje výskumnú a publikačnú činnosť, je organizátorom ocenenia filantropických aktivít Via Bona Slovakia. Svojimi projektmi v oblasti demokratizácie a rozvojovej pomoci podporuje disidentov a občiansku spoločnosť v Bielorusku a na Kube. Skúsenosti Slovenska nadobudnuté v procese transformácie a následného zápasu o otvorenú demokratickú spoločnosť využíva v Srbsku. Presadzuje zahraničnú politiku Slovenska a Európskej únie založenú na hodnotách demokracie, rešpektovaní ľudských práv a solidarite. Je partnerom udeľovania Medzinárodnej Ceny Jána Langoša.

www.nadaciapontis.sk